

AKILLI TURİZM KAPSAMINDA İZMİR'İN AKILLI TURİZM UYGULAMALARININ İNCELENMESİ: 'visitizmir' ÖRNEĞİ

Araştırma Makalesi

Tuğçe ERİS¹

ÖZET

Akıllı turizm uygulamalarını hayata geçiren şehirler rekabet üstünlüğü sağlamakla birlikte turistlerin seyahat deneyimlerini de artırmaktadır. Bu çalışmanın amacı turizm destinasyonu olan İzmir'in akıllı turizm uygulaması bağlamında "visitizmir"i incelemektir. Bu amaçla çalışmada ilk önce araştırmaya konu olan akıllı şehirlerin unsurları kapsamında değerlendirilen akıllı turizm ile ilgili kavramsal çerçeve incelenmiştir. Sonrasında akıllı turizme ilişkin verileri elde edebilmek için durum çalışması (örnek olay) gerçekleştirilmiştir. Çalışma sonucunda İzmir'in akıllı turizm destinasyonu olmak adına uygulamalarına yeni başladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı Şehir, Akıllı Turizm, İzmir, Visitizmir

JEL Sınıflama Kodları: L83, Z32

EXAMINATION OF SMART TOURISM APPLICATIONS OF İZMİR WITHIN THE SCOPE OF SMART TOURISM: THE EXAMPLE of 'visitizmir'

Research Article

ABSTRACT

Cities that implement smart tourism practices not only provide competitive advantage, but also increase the travel experience of tourists. The aim of this study is to examine "visitizmir" in the context of smart tourism application of İzmir, which is a tourism destination. For this purpose, the conceptual framework of smart tourism, which is evaluated within the scope of the elements of smart cities, which is the subject of the research, was first examined in the study. Afterwards, a case study was carried out in order to obtain data on smart tourism. As a result of the study, it has been concluded that İzmir has just started its applications in order to become a smart tourism destination.

Keywords: Smart City, Smart Tourism, İzmir, Visitizmir

JEL Classification Code: L83, Z32

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği ABD, eristgc35@gmail.com, orcid.org/0000-0002-8510-2078

"Eris, T. (2021). Akıllı Turizm Kapsamında İzmir'in Akıllı Turizm Uygulamalarının İncelenmesi: 'visitizmir' Örneği, *International Journal of Contemporary Tourism Research*, Vol: 5, (Özel Sayı), p.126-134, doi: 10.30625/ijctr.948257"
Makale Gönderim Tarihi:05.06.2021 Kabul Tarihi: 22.06.2021

GİRİŞ

Son yıllarda giderek artan nüfus, şehirlerde birtakım sorunları da beraberinde getirmektedir. Bu sorunların başında enerji ve su gibi doğal kaynakların aşırı tüketimi, çevre kirlilikleri, trafik sorunları, çarpık kentleşme, ekonomik kaygılar vb. sorunlar gelmektedir. Bu sorunları azaltmak, sürdürülebilir, güvenilir ve daha yaşanabilir şehirler yaratmak için bilgi ve iletişim teknolojilerinin de gelişmesiyle “akıllı şehir” kavramı ortaya çıkmıştır. Akıllı şehirler yeni nesil teknolojileri ve interneti kullanarak var olan ve olması düşünülen toplumsal sorunlara çözüm bulabilmektedir. Günümüzde bu yüzden şehir yönetimleri tarafından akıllı şehir uygulamaları vazgeçilemez bir unsur haline gelmektedir. Kent yaşamının bir parçası olan turizm sektörü de şehirlerde yaşanan bu değişimlerden etkilenmektedir. Yeni nesil teknolojilerinin hayatın her alanında kullanılmasına paralel olarak turizm sektöründe de akıllı uygulamalar giderek yaygınlaşmaktadır.

Turistler mobil turizm uygulamalarını seyahatlerini planlarken, seyahatleri sırasında ve sonrasında kullanmaktadır. Akıllı turizm uygulamaları sayesinde seyahat öncesinde gidecekleri turizm destinasyonları hakkında bilgilere erişme imkanına sahip olmakta, kişisel rotalar planlamakta, rezervasyon işlemlerini gerçekleştirebilmektedir. Bu kapsamda çalışmada İzmir destinasyonunu ziyaret edecek turistlerin ve aynı zamanda yerel halkın hizmetine sunulmuş olan “Visitİzmir Dijital Turizm Rehberi” akıllı turizm mobil uygulamasının incelenmesi ve literatüre katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

İlgili alanyazında konuyu farklı açılardan ele alan çalışmalar her geçen gün artmaktadır. Yapılan araştırmalarda akıllı şehir ve akıllı turizm ilişkisi (Lamsfus vd., 2015), akıllı turizm uygulamalarının turistlerin seyahat deneyimlerine katkıları (Liu ve Law, 2013), akıllı oteller (Siguaw vd., 2000), mobil uygulamalarının turizm alanında kullanımı (Jung vd., 2015) konu alınmıştır.

Literatür incelendiğinde akıllı şehir ve akıllı turizm kavramlarını İzmir destinasyonunda ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde akıllı şehir ve akıllı turizm kavramları açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmanın araştırma kısmını nitel araştırma yöntemlerinden olan örnek olay araştırma

deseniyle incelenen “Visitİzmir” mobil uygulaması oluşturmaktadır.

AKILLI ŞEHİR

Şehir; farklı meslek gruplarından oluşan, sosyo-kültürel ve ekonomik farklılıklara sahip kişi ve grupların yaşadığı, merkezi ve yerel yönetimi temsil eden yönetsel kurumların da bulunduğu, sınırları belirlenmiş yerleşim alanını ifade etmektedir (Bal, 1999).

“Akıllı” kavramı son yıllarda alanyazında sıkça konu edinilen bir kavram olması nedeniyle pek çok bilim dalının ilgi odağı olmuştur. Akıllı kavramı; mobil uygulama, cep telefonu, taşıt, kent ve ev gibi birden fazla alanda uygulanan ve kendisini ispatlayan bir kavram olarak değerlendirilebilir (Ağraş vd., 2020). Şehirlerdeki nüfus artışı; çarpık kentleşme, trafik sorunları, kaynakların verimli kullanılamaması, çevre kirlilikleri gibi sorunlara sebep olmaktadır. Bu sorunları azaltmak ve ortadan kaldırmak için yaşanılabilir, daha sürdürülebilir, güvenilir ve verimli kentler yaratmak amacıyla bilgi ve iletişim teknolojileri ile bütünleşmiş akıllı şehir kavramı ortaya çıkmıştır (Lazaroiu ve Roscia, 2012).

İlgili alanyazın incelendiğinde çok çeşitli akıllı şehir tanımları mevcuttur ve herkesin kabul ettiği bir tanım bulunmamaktadır. İleriye doğru gelişim gösteren kentlerdeki insan, yönetim, ekonomi, çevre, hayat kalitesi ve ulaşım gibi faaliyetlerden oluşan bir birleşimdir (Giffinger vd., 2007).

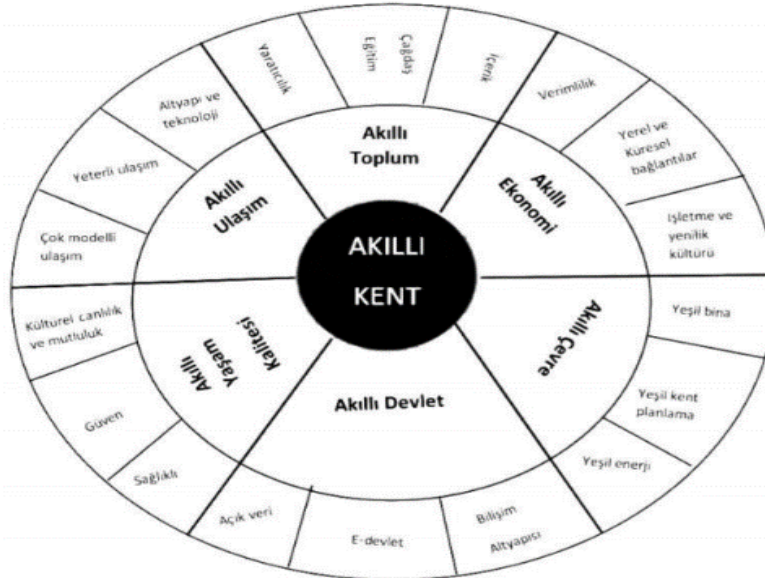
Akıllı kent; insana, sosyal ve ekonomik değerlere yatırım yapan, kaynak yönetiminde katılımcı anlayışı benimseyen, teknolojik yöntemlerle gerçek zamanlı veriler toplayan, depolayan, analiz eden ve elde edilen bulgular yoluyla gelişim stratejileri belirleyerek güvenlik, eğitim, sağlık gibi kamu yararı sağlayacak, yaşam kalitesini artıracak hizmetler sunan şehirdir (Harrison vd., 2010). Akıllı şehirler; bilgi ve iletişim teknolojilerini maliyetleri düşürmek, verimliliği artırmak ve yaşam kalitesini yükseltmek amacıyla kullanarak çeşitli sorunlara çözümler üretmeyi hedefleyen yaşam alanları olarak ifade edilir (Falconer ve Mitchell, 2012). Uluslararası Standardizasyon Kuruluşu (2014)’na göre ise akıllı kent; şehrin planlanmasından inşasına kadar tüm akıllı hizmetleri kolaylaştıracak şekilde yeni nesil bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanıldığı yeni bir kavramdır (ISO, 2014).

Bu tanımlar bağlamında değerlendirildiğinde akıllı şehir kavramı; iletişim, teknoloji, sürdürülebilirlik, yaşam kalitesi, bilgi yönetimi vb. ile birlikte devamlı gelişen bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Şehirler akıllı hale gelmek, kaynakları verimli kullanmak ve sürdürülebilir bir yaşam için teknolojileri kullanmak zorundadırlar. Endüstri 4.0 olarak da adlandırılan 4. sanayi devrimi, kentlerin akıllılaşması konusunda büyük bir role sahiptir (Cabi, 2019). Buhalis ve Amaranggana'ya (2014) göre bir şehrin akıllı olarak sınıflandırılması için mutlaka ekonomik büyümede sürdürülebilirliği benimsemesi, yaşam kalitesini artırması, beşerî sermayeye yatırım yapması, devlet katılımının yeterli boyutta olması ile birlikte bilginin doğru şekilde yayılabilmesini sağlayan akıllı bir altyapı gerekmektedir (Buhalis ve Amaranggana, 2014, akt. Cabi, 2019).

ISO/IEC tarafından 2014 yılında hazırlanan 'Smart Cities - Preliminary Report' (Akıllı Şehirler - Ön Raporu)'na göre akıllı şehirlerin sağlaması gereken özellikler aşağıdaki gibidir (ISO/IEC, 2015):

- Akıllı kentler, yeni nesil bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak halkına daha kaliteli ve geliştirilebilir hizmetler sunmalıdır.
- Akıllı şehirler; algılayıcı, nesnelere interneti ve bulut hizmetleri gibi yeni nesil bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak yenilikçi bir yönetim sağlamalıdır.
- Daha yaşanılır bir ortam sunmalıdır.
- Modern sanayi ile birlikte, daha sürdürülebilir, yeşil, doğa ve insan dostu çevreye sahip olmalıdır.
- İleri teknolojilerle oluşturulan akıllı bir altyapıya sahip olmalıdır.
- Ekonomi açısından dinamik ve yenilikçi olmalıdır.

Şekil 1: Cohen'in 'Akıllı Şehirler Çarkı'

Kaynak: (Fleischmann vd., 2015'den akt. Ağraş vd., 2020)

Akıllı şehirlerle ilgili yaklaşımlarda en dikkat çeken, farklı akıllı şehir uygulamalarını içinde barındıran ve Avrupa Birliği'nin de kabul ettiği Cohen'in "Akıllı Şehirler Çarkı (Smart Cities Wheel- SCW)" yöntemidir (Ağraş vd., 2020). Şekil 1'de de belirtildiği gibi Cohen'e göre akıllı şehirler 6 unsurdan oluşmaktadır. Bunlar:

Akıllı Ulaşım

Bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak şehirde yaşayanların hareket etmelerini kolaylaştırmak için, çevre dostu, güvenli ve sürdürülebilir modern

ulaşım sistemlerinin varlığını ifade etmektedir (Neirotti vd., 2014).

Akıllı Toplum

Akıllı şehir unsurlarının toplum boyutu insanların bilgi ve teknolojiyi kullanarak nitelikli toplum oluşturmasıyla ilgilidir (Alkan Meşhur, 2019).

Akıllı Ekonomi

Akıllı ekonomi, dijital teknolojiye dayalı olarak ekonomik stratejilerin uygulanmasıdır (Della Corte vd., 2017).

turizm; bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanan, turistlere doğru bilgi ve iyi bir hizmet sunan bir turizm konseptidir (Zhang vd., 2012).

Akıllı turizm denilince dijitalleşen dünyada elektronik ortamda yer alan turizm akla geldiğinden dolayı çoğu zaman akıllı turizm ile elektronik turizm birbirine karıştırılmaktadır (Yılmaz, 2019). E-turizm kavramı kısaca, turizm

ürünlerinin internet üzerinden pazarlanması olarak tanımlanabilir. Akıllı turizm ise, bilgi iletişim teknolojilerini fiziksel altyapıyla bütünleştirilmesi sebebiyle e-turizmden temel olarak ayrılmaktadır (Yalçınkaya vd., 2018). Bu iki kavram arasındaki diğer temel farklar (Gretzel vd., 2015) Tablo 1’deki gibi ifade edilmektedir.

Tablo 1: E-Turizm ve Akıllı Turizm Temel Farklar

	Elektronik Turizm	Akıllı Turizm
Kapsadığı Alan	Dijital	Dijital ve Fiziksel
Temel Teknoloji	İnternet Sayfası	Algılayıcılar ve Akıllı Cep Telefonları
Seyahat Aşamaları	Seyahat Öncesi ve Sonrası	Seyahat Boyunca
Kaynak	Bilgi	Büyük Veri
Paradigma	Etkileşim	Teknoloji Aracılığıyla Birlikte Oluşturma
Yapı	Değer Zinciri / Aracılar	Ekosistem
Değişim	B2B, B2C, C2C	Kamu – Özel Sektör – Tüketici İş birliği

Kaynak: (Gretzel vd., 2015)

Teknolojinin hayatın her alanında kullanılmaya başlanması ve tüketici beklentilerinin değişmesiyle birlikte bu gelişmelerden turizm sektörü de etkilenerek turistik deneyimleri zenginleştirmek ve geliştirmek, sektör için zorunlu hale gelmiştir. Son yıllarda turistler seyahatleri öncesinden seyahatleri sonrasına kadar tüm süreçlerde ihtiyaç ve beklentilerini karşılamak için akıllı uygulamaları kullanmaktadır. Akıllı uygulamaların kullanılmasıyla iyileşme kaydeden turizm bölgeleri rakipleri karşısında da gücünü artırmaktadır. Turizm bölgelerinin akıllı gelişimin sağlanabilmesi için en önemli şart bölgenin bilgi ve iletişim teknolojileri ile gerekli entegrasyonunun yapılmış olmasıdır (Ataman, 2018). Bu bağlamda bilgi ve iletişim teknolojilerinin en büyük başarısı, turistlerin akıllı turizm mobil uygulamalara olan davranışını değiştirmek ve böylelikle turistlerin seyahat deneyimini artırmaktır (Buhalis ve Law, 2008).

Uygulanabilir akıllı turizm için, geniş internet erişimine, akıllı şehir uygulama yazılımlarına, veri toplama birimlerine, kurumlar arası protokoller gibi bazı öğelere ihtiyaç duyulmaktadır (Ağraş vd., 2020). Turizm destinasyonlarındaki bu öğeler şu şekilde sıralanabilir: Web sitesi, mobil uygulama, ücretsiz Wi-Fi, hızlı yanıt (QR) kodu, elektronik dokunmatik ekranlar, kısa/multimedya mesaj servisi, çağrı merkezi, akıllı rehber sistemi, kişisel güzergah tasarımı, elektronik turizm tavsiye sistemi, rehberlik bilgi servisi, elektronik tur

haritası, akıllı ulaşım kartı, akıllı çevre, turist akışı izleme, kalabalık yönetimi, akıllı eğitim, elektronik şikayet yönetimi, mobil ödeme, elektronik biletleme sistemi, çevrimiçi kuponlar, çevrimiçi rezervasyon, turist akışı tahmini, festival ve sanatsal etkinlik tahmini, sıra bekleme tahmini, hava durumu tahmini, elektronik geçiş ücreti tahsilatı, akıllı araç zaman tarifesi, gerçek zamanlı trafik yayını, akıllı ortam izleme, trafik güvenliği koruması, akıllı acil müdahale sistemi, sanal turizm deneyimi, sanal seyahat topluluğu, artırılmış gerçeklik ve turistik yerlerle ilgili bloglar (Wang vd., 2016 akt. Binbaşoğlu, 2020). Bu sistemlerin destinasyonda var olmasıyla ancak akıllı turizm olgusunun inşası mümkün olabilir.

Akıllı teknolojiler ile turistlerin tüm seyahatleri boyunca ihtiyaç duyulan verilerin toplanması, işlenmesi ve yönetilmesi sağlanarak elde edilen bilgileri turizm bölgesindeki tüm işletmeler ile paylaşılması turizm destinasyonunu geliştir ve akıllı kılar (Lamsfus vd., 2015 akt. Ağraş vd., 2020).

YÖNTEM

İzmir Büyükşehir Belediyesi’nin son dönemlerde 152 dünya şehrini birbirine bağlayan Açık ve Çevik Akıllı Şehirler (OASC – Open and Agile Smart Cities) topluluğuna katılarak akıllı şehir olma çalışmaları yapması sebebiyle bu çalışmanın alanı, İzmir destinasyonu olarak seçilmiştir ve ‘Visitİzmir Dijital Turizm Rehberi’ isimli akıllı turizm mobil uygulaması detaylı olarak

incelenmiştir. Çalışmada İzmir'in akıllı şehir olma yolunda attığı adımlar sonucunda akıllı turizm mobil uygulamaları konularında herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle, İzmir destinasyonunun sahip olduğu visitizmir akıllı turizm uygulamasının özelliklerini incelemek ve gelecek çalışmalara temel oluşturmak amaçlanmıştır.

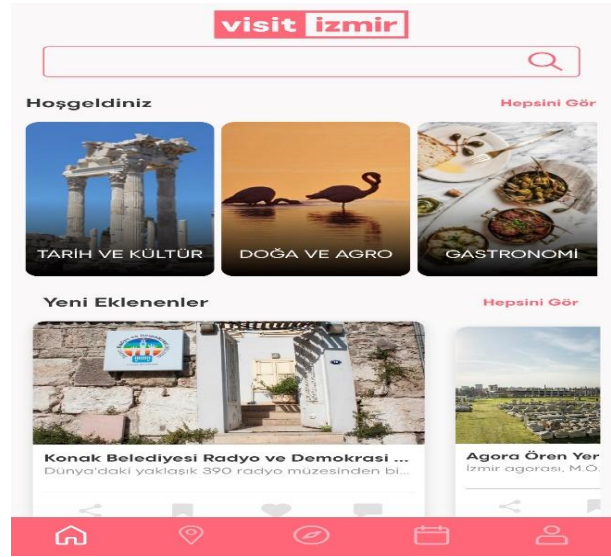
Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden olan örnek olay analizi yöntemi kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek, 2008'e göre nitel araştırma; gözlem, görüşme, doküman ve içerik analizi gibi veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, olayların ve durumların doğal ortamında gerçekçi ve bütüncül bir biçimde incelendiği araştırma çeşididir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Araştırma problemini yorumlayıcı bir yaklaşımla inceleyen örnek olay çalışması, multidisipliner bir bakış açısına sahip, nitel araştırma yöntemlerinden biridir (Altunışık vd., 2010). Örnek olay çalışması nitel araştırma desenlerindedir ve sosyal bilimlerde sıkça kullanılan bir araştırma yöntemidir. Örnek olay, güncel bir kavramı kendi doğal ortamı içinde inceleyen, kavram ve içinde bulunduğu doğal ortam arasındaki sınırların kesin hatlarıyla belirgin olmadığı ve birden fazla kanıt veya veri kaynağının var olduğu durumlarda kullanılan bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Creswell 2017'ye göre ise örnek olay; araştırmacının zaman içerisinden sınırlandırılmış bir veya birkaç durumu çoklu kaynakları içeren veri toplama araçları ile derinlemesine incelediği, durumların ve duruma bağlı temaların tanımlandığı nitel bir araştırma desendir (Creswell, 2017).

ANALİZ VE DEĞERLENDİRME

Visitizmir Dijital Turizm Rehberi

Visitizmir mobil uygulaması; İzmir'e dair güncel bilgilerin mevcut olduğu, kullanıcılara seyahatlerini planlamada yardımcı olan bir şehir rehberidir (Visit İzmir - <https://www.visitizmir.org/>). Şehri keşfetmek için, şehirdeki görülecek yerler, konaklama imkanları ve sanatsal etkinliklere dair detaylı bilgiler içerir ve tüm bunlara nasıl ulaşılabileceği hakkında güncel haritalar üzerinden yol gösterir.

Şekil 3: Visitizmir Ana Sayfası

Kaynak: visitizmir Mobil Uygulama

Visitizmir Dijital Turizm Rehberi, İzmir'in taşınabilen ve taşınamayan tüm turizm ve kültür varlıklarının tanıtım amacıyla şehre gelen turistlere kişisel rehber olması amacıyla hazırlanmış bir mobil uygulamadır. Uygulama; Android kullanıcıları için Google Play Store vasıtasıyla, IOS kullanıcıları için ise App Store vasıtasıyla cep telefonlarına indirilebilir. Ayrıca herhangi bir akıllı cihazın tarayıcısından web sitesine de erişimi mevcuttur. Uygulamanın indirilmesi ücretsiz ve kullanımı reklamsızdır. İzmir Vakfı tarafından İzmir Büyükşehir Belediyesi, İzmir Kalkınma Ajansı ve Sun Express'in ortaklığıyla geliştirilmiştir. Şekil 3'te uygulamanın ana sayfası yer almaktadır. Türkçe ve İngilizce olarak henüz 2 dil seçeneği mevcuttur.

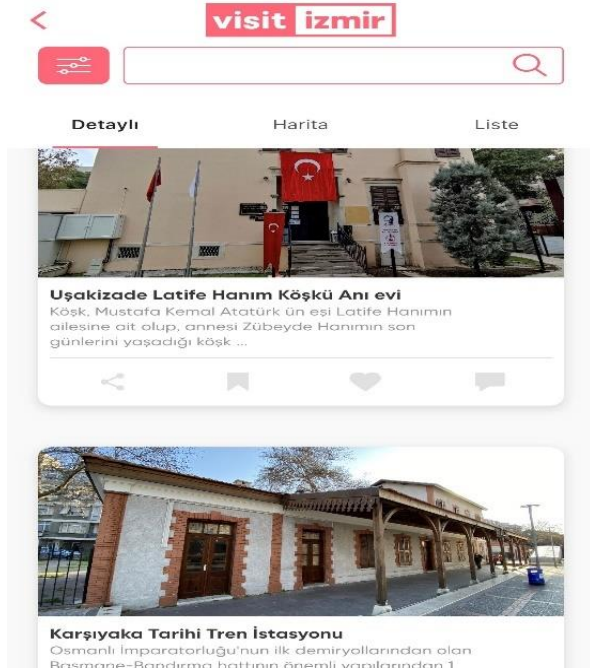
Şekil 4: Visitizmir Uygulaması Kategorileri

Kaynak: visitizmir Mobil Uygulama

Şekil 4'te görüldüğü gibi tarih ve kültür, doğa ve agro, gastronomi, deniz, inanç, müze ve sanat, alışveriş, konaklama, el sanatları, spor, etkinlik altyapısı, endüstriyel miras, etkinlik ve festival olmak üzere 30 ilçeyi kapsayan 13 farklı kategoride ve 2 bin 300'den fazla destinasyon mevcuttur. Bu destinasyonların herhangi biri seçildiğinde o yer ile ilgili hem detaylı metinsel bilgiler hem de görsel bilgiler mevcuttur. Şekil 5'te tarih ve kültür kategorisinin detaylı görünümü gösterilmiştir.

Şekil 5: Visitİzmir Tarih ve Kültür Kategorisi Detaylı Görünümü

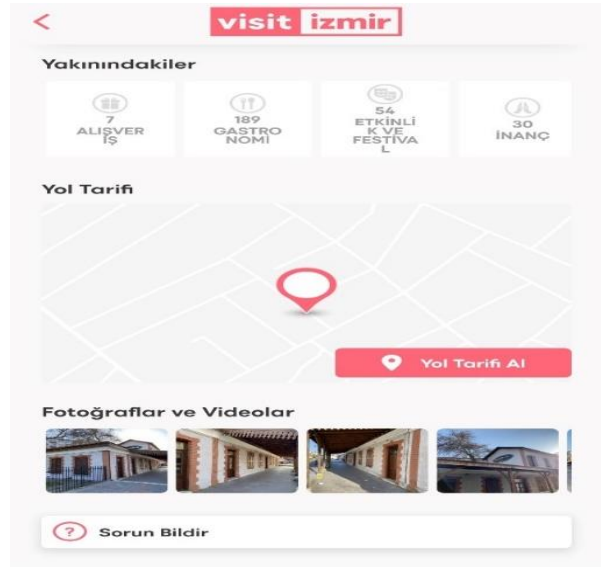

Kaynak: visitizmir Mobil Uygulama

Detaylı seçeneğinde herhangi bir destinasyon seçildiğinde o destinasyonların konum bilgileri, harita görünümü, iletişim bilgileri, destinasyonun yönetiminde yetkili kurum ve kuruluş bilgileri yer almaktadır. Ayrıca destinasyonu sosyal medya uygulamalarında paylaşma, kaydetme, beğenme ve yorum yapma seçenekleri sunulmuştur.

Uygulamada, İzmir'deki farklı turizm destinasyonları arasında bağlar kurulmuştur. Kullanıcılar uygulamadaki harita vasıtasıyla o destinasyonun etrafındaki diğer çekicilikleri görebilmektedir ve oraya nasıl gidileceğine dair bilgilere, güncel etkinliklere, konser, tiyatro, sergi gibi diğer sanatsal gösterilere dair bilgilere de ulaşabilmektedir. Şekil 6'da bu bağlantıların görseli verilmiştir.

Şekil 6: Destinasyonlar Arası Bağlantılar

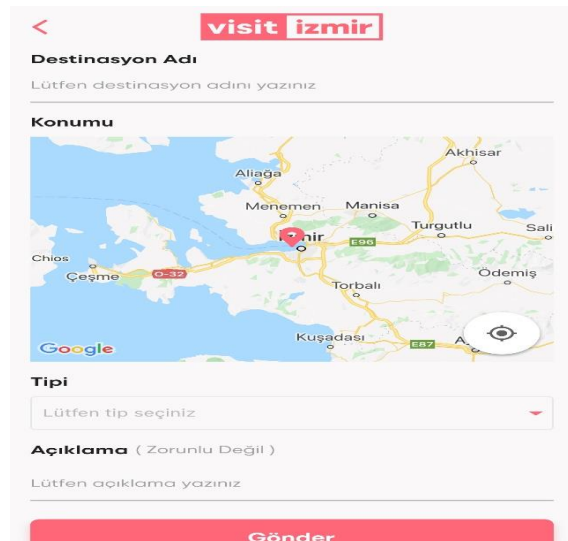

Kaynak: visitizmir Mobil Uygulama

Uygulama duran, statik bir altyapıdan ziyade etkileşim halinde gelişmeye ve büyümeye açık bir yapıdadır. Ana sayfasında kategorilerin altında güncellemeler vasıtasıyla yeni eklenen yerler gösterilmektedir.

Kullanıcılar ana sayfanın en altında yer alan 'Destinasyon Öner' seçeneği ile de yeni noktalar önerebilmektedir. Bu özelliğin olması uygulamanın statik bir yapıda olmadığını kanıtlar niteliktedir. Konuyla ilgili görsel Şekil 7'de verilmiştir.

Şekil 7: Destinasyon Öner Seçeneği

Kaynak: visitizmir Mobil Uygulama

Kaur ve Maheshwari, 2016'ya göre akıllı turizm uygulamaları içerisinde yer alan mobil uygulamalar, turistlerin faydalanabileceği alanlardan biridir ve mobil uygulamalar, turistlere turistik destinasyondaki faaliyetler hakkında güncel bilgilere yer ve zaman sınırı olmadan erişim imkânı sunmakta ve deneyimlerinin artmasını sağlamaktadır (Kaur ve Maheshwari, 2016). Bu bağlamda, Visitİzmir uygulaması akıllı turizm mobil uygulaması kapsamında değerlendirilebilir nitelikte bir uygulamadır.

Destinasyonların detayları seçeneğinde ayrıntılı bilgiler verilse de bazı destinasyonların açılış ve kapanış saatlerinin olmaması, giriş ücretleri hakkında bilgi verilmemesi, hangi taşıtla ulaşılabilirliği bilgisinin eksikliği ve hava durumu bilgisinin verilmemesi uygulamanın tamamlanması gereken yönüdür.

SONUÇ

Son yıllarda teknolojik gelişmelerin ivme kazanması ve mobil uygulamalarının kullanımının artması turizm sektöründe de büyük bir etki yaparak değişim açısından önde gelen sektörlerden biri olmasına neden olmuştur. Turistlerin seyahatlerine yönelik ihtiyaç ve beklentileri doğrultusunda seyahatlerini planlama, bilgi edinme, diğer turistlerin deneyimlerini öğrenme gibi turistik tüketim alışkanlıklarında değişiklikler yaşandığı söylenebilir. Bunun sonucunda turizm işletmeleri ve şehir yöneticileri de her zamankinden daha ayrıntılı, kişiselleştirilmiş, bilgi ve iletişim teknolojileriyle bütünleşik hizmetler sunmaya başlamıştır. Bu nedenle şehirlerin akıllı turizm uygulamaları ön plana çıkmaya başlamıştır. Akıllı teknolojilerle turizmi entegre eden turizm destinasyonları rakipleri karşısında avantajlı konuma gelecektir.

İzmir'in akıllı turizm destinasyonu olma yolundaki çalışmaları incelendiğinde uygulamaların yeni başladığı ve yolun başında olduğu söylenebilir.

KAYNAKÇA

Ağraş, S., Yıldız, A. ve Aktürk, E. (2020), 'Akıllı Turizmin Türkiye'de Uygulanabilirliği: İstanbul Örneği', *Bartın Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 11(21), 207-231.

Alkan Meşhur, H.F. (2019), 'Akıllı Şehir Çözümlerinin Sunduğu Olanaklar ve İstanbul'daki Uygulamalara İlişkin Bir

Değerlendirme', *İstanbul'da Büyük Ölçekli Kentsel Projeler Ve Planlama Süreçleri*, 1.

Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2010), 'Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPPSS Uygulamalı (6. Baskı)', *Sakarya: Sakarya Yayıncılık*.

Ataman, H. (2018), 'Akıllı Turizm ve Akıllı Destinasyonlar: Edremit Körfezi'ne Yönelik Bir Uygulama', *T.C. Balıkesir Üniversitesi S.B.E. Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Anabilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi*.

Bal, H. (1999), 'Kent Sosyolojisi', *Ankara: Turhan Kitabevi*.

Bilici, Z. Ve Babahanoğlu, V. (2018), 'Akıllı Kent Uygulamaları ve Konya Örneği', *Akademik Yaklaşımlar Dergisi*, 9(2), 124-139.

Binbaşıoğlu, H. (2020), 'Akıllı Turizm Üzerine Bibliyometrik Bir Literatür Taraması', *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 8(4), 2825-2847.

Buhalis, D. ve Amaranggana, A. (2013), 'Smart Tourism Destinations', *Information and Communication Technologies in Tourism*, 2, 553-564.

Buhalis, D. ve Law, R. (2008), 'Progress in Information Technology and Tourism Management: 20 Years on and 10 Years After The Internetdthe State of Etourism Research', *Tourism Management*, 29(4), 609-623.

Cabi, A. ve Erbaşı, A. (2019), 'Akıllı Turizm Bağlamında Akıllı Otel İşletmesi Endeksi ve Uygulaması', *Sami Billur Yayıncılık*.

Creswell, J.W. (2017), 'Araştırma Deseni: Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları (3. Baskı)', *Ankara: Eğiten Kitap*.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (2019), '2020-2023 Ulusal Akıllı Şehirler Stratejisi ve Eylem Planı, Akıllı Şehirler Beyaz Bülteni', *Türkiye Cumhuriyeti Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü*.

Della Corte, V., D'Andrea, C., Savastano, I. ve Zamparelli, P. (2017), 'Smart Cities and Destination Management', *European Journal of Tourism Research*, 17: 7-27.

Falconer, G. ve Mitchell, S. (2012), 'Smart City Framework: A Systematic Process for Enabling Smart Connected Communities', *Point of View*, 9, 1-11.

- Giffinger R., Fertner C., Kramar H., Kalasek R., Milanović N.P. ve Meijers E. (2007), 'Final Report: Smart Cities Ranking Of European Medium-Sized Cities', *Vienna, Centre of Regional Science (SRF)*, Vienna University of Technology.
- Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z. Ve Koo, C. (2015), 'Smart Tourism: Foundations and Developments', *Electronic Markets*, 25(3), 179-188.
- Guo, Y., Liu, H. ve Chai, Y. (2014), 'The Embedding Convergence of Smart Cities and Tourism Internet of Things in China: An Advance Perspective', *Advances in Hospitality and Tourism Research*, 2(1), 54-69.
- Harrison, C., Eckman, B., Hamilton, R., Hartswick, P., Kalagnanam, J., Paraszczak, J. ve Williams, P. (2010), 'Foundations For Smarter Cities', *IBM Journal of Research and Development*, 54(4), 1-16.
- Huang, C.D., Goo, J., Nam, K. ve Yoo, C.W. (2017), 'Smart Tourism Technologies in Travel Planning: The Role of Exploration and Exploitation', *Information and Management*, 54(6), 757-770.
- ISO (2014), 'How to Measure The Performance of Smart Cities', <https://www.iso.org/news/2015/10/Ref2001.html> (15.05.2021).
- ISO/IEC (2015), 'Smart Cities – Preliminary Report', Switzerland: *ISO*.
- İzmir Büyükşehir Belediyesi, <https://www.izmir.bel.tr/> Erişim: 18.05.2021.
- İzmir Ulaşım Merkezi – İZUM, <https://izum.izmir.bel.tr/> Erişim: 18.05.2021.
- Jung, T., Chung, N., ve Leue, M.C. (2015), 'The Determinants of Recommendations to Use Augmented Reality Technologies: The Case of a Korean Theme Park', *Tourism Management*, 49, 75-86.
- Kaur, M.J. ve Maheshwari, P. (2016), 'Building Smart Cities Applications Using IoT and Cloud-Based Architectures', *International Conference on Industrial Informatics and Computer Systems*, 1-5.
- Lamsfus, C., Martín, D., Alzua-Sorzabal, A. ve Torres-Manzanera, E. (2015), 'Smart Tourism Destinations: An Extended Conception of Smart Cities Focusing on Human Mobility', In I. Tussyadiah & A. Inversini (Eds.), *Information and Communication Technologies in Tourism*, Cham: Springer International Publishing, 363-375.
- Lazaroiu G.C. ve Roscia M. (2012), 'Definition Methodology For The Smart Cities Model: Energy', *The International Journal*, 47(1), 326-332.
- Letaifa, S.B. (2015), 'How to Strategize Smart Cities: Revealing the Smart Model', *Journal of Business Research*, 68(7), 1414-1419.
- Neirotti, P., Marco, A., Cagliano, A.C., Mangano, G. ve Scorrano, F. (2014), 'Current Trends in Smart City Initiatives: Some Stylised Facts', *Cities*, 38, 25-36.
- Siguaw, J.A., Enz, C.A., ve Namasivayam, K. (2000), 'Adoption of Information Technology in us Hotels: Strategically Driven Objectives', *Journal of Travel Research*, 39(2), 192-201.
- Varol, Ç. (2017), 'Sürdürülebilir Gelişmede Akıllı Kent Yaklaşımı: Ankara'daki Belediyelerin Uygulamaları', *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 26(1), 43-58.
- Visit İzmir Anasayfası, <https://www.visitizmir.org/> Erişim: 02.06.2021.
- Wang, X., Li, X., Zhen, F. ve Zhang, J.H. (2016), 'How Smart Is Your Tourist Attraction?: Measuring Tourist Preferences of Smart Tourism Attractions via a FCEM-AHP and IPA Approach', *Tourism Management*, 54, 309-320.
- Yalçinkaya, P., Atay, L. Ve Karakaş, E. (2018), 'Akıllı Turizm Uygulamaları', *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 2(2), 34-52.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008), 'Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (6. Baskı)', *Ankara: Seçkin Yayıncılık*.
- Yılmaz, M. (2019), 'Konaklama İşletmelerinde Akıllı Turizm Teknolojileri', *T.C. Erciyes Üniversitesi S.B.E. Turizm İşletmeciliği Anabilim Dalı*, Yüksek Lisans Tezi.
- Zhang, L.Y., Li, N. Ve Liu, M. (2012), 'On the Basic Concept of Smart Tourism and its Theoretical System', *Tourism Tribune*, 27(5), 66-73.

Etik Onay

Bu çalışma, katılımcılardan birebir veri toplamayı gerektiren araştırma kapsamına girmediği ve veriler ikincil veri olarak elde edildiği için etik kurul onayı gerektirmeyen çalışmalar arasında yer almaktadır.